

NĀ MEA UMA LELE E TATAU KE ILOA E
KOE E UIGA KI TE LIHI PĀLOTA HĒ
LOLŌMIA

NĀ TALĪ KI NĀ FEHILI IĒNEI I LOTO E UIGĀ KI TE LEHITALAGA KE PĀLOTA

FAKATOMUAGA

He ā te lihi pālota hē lolōmia?

Ko ai te mafai ke kikila ki te lihi pālota hē lolōmia?

TALOHAGA KE I LOTO O TE LIHI PĀLOTA HĒ LOLŌMIA

Ko ai te faitaulia ke i loto o te lihi pālota hē lolōmia?

E talohaga vĕhea au ke i loto o te lihi pālota hē lolōmia?

Ni fakamatalaga vĕhea te tatau ke fōki e au?

E fia te mataloa e i loto ai au o te lihi pālota hē lolōmia?

E vĕhea kāfai te tūlaga e iei au kua hui?

E vĕhea kāfai nā fakamatalaga tau kia te au lava kua hui?

PALOTAGA

E vĕhea ona pālota au kāfai ko toku igoa e hē i loto o te lihi pālota lolōmia?

IETAHI FAKAMATALAGA

E vĕhea ona maua e au ni iētahi fakamatalaga?

E vĕhea ona maua e au ni iētahi fakamatalaga i iētahi gagana?

E TATAU KOE KE LEHITALA KĀE KE PĀLOTA KOE I NĀ FAIGĀ PĀLOTA MO TE

PALEMENE A NIU HILA

E taki tolu tauhaga ma fai te faigā pālota lautele a hiu hila ke filifili ai he palemene ma he mālō fou. E iei nā itūmālō pālota lautele ma nā itūmālō pālota māoli. E tofu te itūmālō pālota ma te lihi pālota pe he lihi o tagata uma kua lehitala ke pālota. kāfai koe kua kātoa te 18 tauhaga pe matua atu ma e taulia ke lehitala, e lea mai te tūlāfono ko koe e tatau ke i loto o te lihi pālota. Kāfai koe kua 17 tauhaga te matua, e mafai koe ke lehitala mo te taimi nei (provisionally enrolled). E uma loa tō lehitala e tatau nā fakamatalaga kia te koe ke fakahako ke hako i taimi uma. Ko nā tino e lehitalagia nā tino pālota (lehitala o tagata pālota) e gālulue mo te New Zealand post ltd, ma e kilātou kikilāgia nā lihi pālota.

FAKATOMUAGA

HE Ā TE LIHI PĀLOTA HĒ LOLŌMIA?

Ko te lihi pālota hē lolōmia e aofia ai nā pepa lehitāla a tagata pālota uma kua fakamāonia e te Pule Lehitāla o Tagata Pālota (Chief Registrar of Electors), e tatau ke puipūia malu nā fakamatalaga tau lehitāla o kilātou, ona kāfai e lolomi e ono oi lamatia ai to lātou haogalēmū. Ko nā fakamatalaga tau lehitāla o kilātou e tāofi malu puipūia e te Lehitāla o Tagata Pālota ma e hē fōkia lele ki he tino. E hē i loto o te lihi pālota lolōmia.

KO AI TE MAFAI KE KIKILA KI TE LIHI PĀLOTA HĒ LOLŌMIA?

Ko te lihi pālota hē lolōmia e malu puipūia ma e mafai oi oti ke kikila ki ei nā Lehitāla o Tagata Pālota (Registrar of Electors).

TALOHAGA KE I LOTO O TE LIHI PĀLOTA HĒ LOLŌMIA

KO AI TE TAUTLIA KE I LOTO O TE LIHI PĀLOTA HĒ LOLŌMIA?

Kāfai koe ko he tino pālota e taulia ke pālota ma e talitonu ko te tuku o nā fakamatalaga e uiga kia te koe ki loto o te lihi pālota lolōmia e ono lamatia ai tō haogalēmū, pe ko te haogalēmū o tō kāiga, e mafai koe ke talohaga ke tuku oi oti nā fakamatalaga e uiga kia te koe ki loto o te lihi pālota hē lolōmia.

E VĒHEA ONA TALOHAGA AU KE I LOTO AU O TE LIHI PĀLOTA HĒ LOLŌMIA?

Nā ko te fakatumu lava o te pepa talohaga “Application for registration as a Parliamentary Elector on the Unpublished Roll” (a maua oioti i te gagana Peletānia) i tua o te tamā tuhi tēnei. Kāfai koe ko hēki lehitāla ko he tino pālota, e tatau foki ke fakatumu e koe he pepa lehitāla a takua “Enrolling to vote: Application”

Ko nā pepa uma iēnei e tatau ke lafo mai i te meli (e hē manakomia he stamp) ki te:

Freepost 2 Enrol

Chief Registrar of Electors
P O Box 190, Wellington 6140

NI FAKAMATALAGA VĒHEA TE TATAU KE FŌKI ATU E AU?

E tatau ke fōki te igoa kātoa o koe, tuātuhi, aho fānau, nūmela o te telefoni ma ni fakamāoniga o te tūlaga e iei ai koe, e ve ko:

- he kopi o he fakatonuga mo te puipūiga (protection order) i lalo o te Domestic Violence Act 1995, pe
- he kopi o he fakatonuga ke fakahā ai he tino ke i te mea e iei ai koe (restraining order), i lalo o te Harassment Act 1997, pe
- he takutinoga tau te tūlāfono mai he leoleo e talitonu ko te haogalēmū o koe ma tō kāiga, e ono āfāina kāfai te igoa o koe ma nā fakamatalaga e uiga kia te koe e lolomi, pe
- he tuhi mai he Barrister pe he Solicitor, tō fale faigālua, Justice of the Peace, pe ko he tino vēia, e lagolago ki tau talohaga i nā māfuaaga ko te haogalēmū o koe, pe o tō kāiga, e ono āfāina, pe kāfai tō igoa ma nā fakamatalaga kia te koe e lolomi.

E FIA TE MATALOA E IEI AI TOKU IGOA I TE LIHI PĀLOTA HĒ LOLŌMIA?

Ka iei pea lava koe i te lihi pāloata hē lolōmia ke pa ki he taimi kua hui ai te tūlaga e iei ai koe. Ka tuhi atu te Lehitāla o Tagata Pāloata kia te koe i nā taimi takitahi ke fakamautinoa ko hēki iei he hūiga ki te tūlaga e iei ai koe. Ka manakomia foki koe ke hiaki e koe nā fakamatalaga tau lehitāla o koe ma hui pe kāfai e tatau, i te taimi o nā taumafaiga ke fakahako nā lehitāla (enrolment update campaigns).

E VĒHEA KĀFAI KUA IEI HE HŪIGA KI TE TŪLAGA E IEI AI AU?

Kāfai te tūlaga e iei ai koe e hui, e tatau ke logo e koe i he tuhi, te Lehitāla o Tagata Pāloata.

E VĒHEA KĀFAI KUA IEI HE HŪIGA KI NĀ FAKAMATALAGA KIA TE AU LAVA?

Kāfai e iei he hūiga ki ho ni fakamatalaga tau lehitāla e uiga kia te koe, e ve ko te, igoa, tuātuhi pe ko te gāluega, logo te Lehitāla o Tagata Pāloata e ala i te fakatumu o te pepa "Enrolling to Vote: Application". Ka fakamāonia atu e te Lehitāla o Tagata Pāloata i he tuhi, kua uma te kilātou faia o nā hūiga.

Kāfai koe e puli ke logo te Lehitāla o Tagata Pāloata e uiga ki ho he hūiga, ko te igoa o koe ka kave kehe mai te lihi pāloata.

PĀLOTAGA

E PĀLOTA VĒHEA AU KĀFAI TOKU IGOA E HĒ I LOTO O TE LIHI PĀLOTA LOLŌMIA?

Ona ko te igoa o koe ka hē i loto o te lihi pāloata lolōmia mo te Palemene e fakaaogā i te aho o te faigā pāloata, e tatau ai ke fai hau pāloata fakapitoa ("Special Declaration Vote"). E maua nā pepa pāloata iēnei mai te tino e kikiāgia te faigā pāloata (Returning Officer) i tō itūmālō pāloata ka ko heki pa ki te aho o te pāloata, pe mai ho he polling place (mea e fai ai tau pāloata) i te aho o te pāloata.

Ke mafai ke pāloata i nā faigā pāloata a nā pūlega tau nuku (local council) ma nā pūlega itūmālō tau te ola mālōlō (district health board), e tatau koe ke talohaga ki te tino e fehoahoani ki nā mea tau faigā pāloata (Local Electoral Officer) i te pūlega tau nuku o koe, ke fōki atu hau pepa e takua he "Special Declaration Vote".

IĒTATHI FAKAMATALAGA

E VĒHEA ONA MAUA E AU NI IĒTAHI FAKAMATALAGA?

Ko iētahi fakamatalaga e uiga ki te lehitāla ke pāloata e maua e ala i te;

- ahiahi ki te mātou website – elections.org.nz
- kalaga mai i te telefoni e hēai he totogi 0800 ENROL NOW (0800 36 76 56).
- faitau o nā tamā tuhi
 - Nā mea uma e tatau ke iloa e koe e uiga ki te lehitāla ke pāloata* (Everything you need to know about enrolling to vote)
 - Lehitāla ke pāloata ka ko hēki katoa te 18* (Enrolling to vote before you're 18)

– Lehitāga ke pālota o he tino Māoli Niu Hila* (Enrolling to vote as a New Zealand Māori). Ko te pepa tēnei e maua oioti i te gagana Peletānia ma te gagana Māoli.

* maua inā PostShops pe konā ofiha o Lehitāla o Tagata Pālota(Registrars of Electors offices).

E talitonu kimātou kua tali uma nā fehili a koe e uiga ki te lihi
pālota hē lolōmia

MĀLŌ TE FAITAU KI TE TAMĀ TUHI TĒNEI.

E MAFAI KE KŌ MAUA NĀ FAKAMATALAGA IĒNEI I NI IĒTAHI GAGANA?

Ko te mātou website a maua ai te tamā tuhi tēnei i ni iētahi gagana.

Electoral Enrolment Centre
New Zealand Post Limited
P O Box 190
Wellington 6140

Phone: 0800 ENROL NOW
(0800 36 76 56)

Fax: (04) 801 0709

email: enrol@elections.org.nz

Website: elections.org.nz